

Kuopion kulttuurihistoriallinen museo
Pohjois-Savon alueellinen vastuumuseo

Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite: VN/10941

Kuopio, alueellisen vastuumuseon lausunto Kuopion Energia Oy:n kaukolämpöä tuottavan pienydinvoimalan ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Kuopion Energia Oy suunnittelee pienydinvoimalaa Kuopioon. Yhteysviranomaisena toimiva Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Alueellinen vastuumuseo (Kuopion kulttuurihistoriallinen museo) on tutustunut aineistoihin ja antaa lausuntonsa alueen kulttuuriperinnön osalta. Museo on myös mukana hankkeen seurantaryhmässä.

Pienydinvoimalan tarkastelussa on kaksi vaihtoehtoista laitospaikkaa, Hepomäki ja Sorsasalo. Hankkeessa tarkasteltava pienydinvoimala on kaukolämmöntuotantoon tarkoitettu n. heat-only-laitos eli pelkästään lämpöä tuottava laitos. Hepomäen hankealue sijaitsee noin yhdeksän kilometrin etäisyydellä Kuopion keskustasta ja alue on nykytilassaan kiviaineksen ottopaikka. Sorsasalons hankealue sijaitsee noin kuuden kilometrin päässä Kuopion keskustasta teollisuusalueen viereisellä metsäalueella. Tuotettu kaukolämpö on suunniteltu siirrettävän uudella kaukolämmön siirtoyhteydellä kaukolämpöverkkoon. Hepomäessä siirtoyhteys tulisi tiealueen yhteyteen ja Sorsalossa Kallaveden pohjaan sijoitettavaan siirtoputkeen.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Ei huomautettavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Hepomäen laitospaikan siirtolinjan välittömässä läheisyydessä sijaitsee **Savon rata** (rekisteritunnus 1000030820), historiallisen Savon radan pois käytöstä jäänyt osa, joka on luonteeltaan muu kulttuuriperintökohde. Sorsasalons laitospaikan osalta maa-alueelta ei tunneta arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita eikä sen osalta ole selvitystarvetta. Vedenalaisen siirtolinjan osalta museo on edellyttänyt seurantaryhmän kokouksessa 20.1.2026 luotausaineiston analysointia vedenalaisen arkeologisen näkökulmasta ja sen raportointia.

YVA-aineiston liitteenä on Haapaniemi-Sorsasalo hankealueen arkeologinen vedenalaisinventoinnin raportti (Stella Maria Oy 2025). Siirtoputkilinjan inventointi liittyy myös toiseen, VolagHY eSAF-laitoksen YVA-menettelyyn. Hankkeen hukkalämpöputki on

suunniteltu samaan vedenalaiseen putkilinjaan pienydinvoimalaitoksen siirtoyhteyden kanssa. Inventoinnissa on selvitetty molempien vaihtoehtoisen suunnittelulinjausten luotausaineiston perusteella alueen vedenalainen kulttuuriperintö. Alueellinen vastuumuseo on tutustunut raporttiin ja vienyt kohteet muinaisjäännösrekisteriin. YVA-selostuksessa kohteista tulee käyttää niiden rekisterin mukaisia nimiä ja rekisteritunnuksia.

Kohdealueelta tunnettiin ennestään kaksi ajoittamatonta hylkyä, **Öljysatama 1** (tunnus 2414) ja **Öljysatama 2** (tunnus 2416), joista Öljysatama 2 havaittiin luotausaineistossa. Inventoinnissa havaittiin lisäksi kaksi uutta veneen hylkyiksi tulkittua kohdetta sekä yksi muu vedenalainen rakenne. Uudet kohteet ovat :

- **Tiilisaari 2** (tunnus 1000096306), raportin ensimmäinen uusi kohde
- **Lehtosaari** (tunnus 1000096307), raportin toinen uusi kohde
- **Rönö** (tunnus 1000096308), raportin kolmas uusi kohde

Yhtään hankealueen tunnetuista ja nyt alueelta havaituista kohteista ei ole tarkastettu sukeltamalla. Mikäli hanke etenee toteutukseen, valitun siirtolinjan vaikutusalueella sijaitsevat kohteet tulee tarkastaa sukeltamalla, että niiden tarkempi laji ja ajoitus saadaan selvitettyä. Mikäli jokin kohteista osoittautuu kiinteäksi muinaisjäännökseksi, siihen kajoaminen tulee ratkaista muinaismuistolain (295/63) 13§ mukaisessa neuvottelussa. Kuten raportissakin todetaan, on otettava myös huomioon, että inventoidulla vesialueella voi sijaita nyt havaittujen kohteiden lisäksi myös muita vedenalaisia arkeologisia kohteita, jotka eivät ole erottuneet luotausaineistossa.

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Helka Väisänen, museopalveluiden päällikkö, museonjohtaja

Tytti Räikkönen, intendentti

Liitteet

Jakelu Museovirasto
Lupa- ja valvontavirasto

Kuopion kaupunki

PL 228 (Tulliportinkatu 31)

70101 Kuopio

Puhelin: 017 185 044

www.kuopio.fi

Y-tunnus: 0171450-7